

So hua'auchiguiñi

Génesis

Da n'aqtac Génesis naigui da chigoqchiguiña 'enuacna. Ana'ana nede i'axat da 'eetec da chigoqchiguiña ana 'alhua qataq na shiŷaxauapi, ime, qataq jec na lalamaxatpi ñi i'ot 'enuacna. Qaq se'eso hua'auteec co'ollaxa huo'o na i'amaqteetac na qalota nta'alpi saq cha'a. Qalaxayi ana hua'auchiguiñi nede i'axat da 'oonolec ñim i'otapec 'enuacna, qaica ca lŷa. Qataq i'axat da ñi'iñi i'otapecna nshitaique da na shiŷaxauapi ŷaŷamaqchiguiñi qataq qaica ca machicague't, lamaaxa da ŷataqta ŷalaq qataq quetelec ñimayi. Nataq'en i'axa't da 'eetec da chigoqchiguiña da nasouaxashit qataq da nque'ejnaxac na shiŷaxauapi, da i'vita da i'ot nam sa ŷaŷamaxadenpi ñimayi.

Huaña naxa, nachi ñim i'ot 'enuacna ilaique ca lataxac da qaltaq nca'alaxateec namayipi. Qaq pa'ateec da i'axat ana'ana nede da ŷachaxanapeguem da lta'adaic ltelaxa ñimayi na lalamaxatpi.

Co'olloxochi qai'otna

1 ¹Co'olloxochi chita'ague da do'onataxan ñi i'otapecna, nachi i'ot na piguem qataq ana 'alhua. ²Qaq ana 'alhua saxanaqca ca laŷamqa'; 'eeta'am da ndoteec na 'etaxat qataq na napalaxa, qaq so n'espíritu ñimayi coleetapeguelec na 'etaxat. ³Nachi ñi i'otapecna 'enapeco':

— iSautaique da
yi'oqchiguiñi!

Nachi ipacchigui da yi'oqchiguiñi naq'en. ⁴Qaq co'ollaq ila'a na yi'oqchiguiñi da 'onaxaic, nachi iyotauga na

napalaxa, ⁵nachi ŷamata'ac na'a'q na yi'oqchiguiñi, qaq na napalaxa pe. Qaq 'eso so hua'auchiguiñi da ime so 'oonolec na'a'q.

⁶Ime, qaq 'enapeco' ñi i'otapecna:

— Huo'o qome ca icolaxadachi na 'etaxat, yaqto' dos naua lpa'axaco.

Qaq 'eda da 'eetec. ⁷Nachi ñi i'otapecna i'ot so lpaqtaxat na 'etaxat da iyodacachi, nachi huo'o na npa'atañi naq'en qataq huo'o na pa'atashiguem, ⁸nachi ŷamata'ac piguem se'eso

lpaqtaxanaxat. Qaq 'eso so ime so lya na'a'q.

⁹Qataq 'enapeco' ñi i'otapecna:

— Na 'etaxat mayi npa'atañi huo'o qome ca laponqa', yaqto' yi'oq ca lqaxayaxa.

Qaq 'eda da 'eetec. ¹⁰Nachi ñi i'otapecna ñamata'ac 'alhua na lqaxayaxa, qaq na laponqa' na 'etaxat ñamata'ac auaxai.

Qaq co'ollaq ime, nachi ñimayi ila'a da ñataqta ñayamaqchiguiñi. ¹¹Nachi 'enapeco' ñi i'otapecna:

— Ñaxajlec qome 'enauac na 'alhua na ñotta'a't lañaxataxaqui ana 'alhua: 'auaqpi qataq ana qo'ipaq huo'o ana ala mayi ishit da ñaxat.

Qaq 'eda da 'eetec. ¹²Nachi na 'alhua ñaxajlec 'enauac na ñotta'a't lañaxataxaqui ana 'alhua: 'auaqpi qataq ana qo'ipaq huo'o ana ala mayi ishit da ñaxat. Nachi ñi i'otapecna ila'a da ñataqta ñayamaqchiguiñi. ¹³Qaq 'eso so ime co'ollaq mashivi' naua tres na'axa'te.

¹⁴⁻¹⁵Nachi 'enapeco' ñi i'otapecna:

— Huo'o qome ana 'edoiguiipi na piguem, yaqto' icoñadelec ana 'alhua qataq iyotauga yi na'a'q qataq yi pe, qataq nataq'en i'axa't da nqochi'n naua na'axa'te qataq naua vi'iyi qataq naua lya't na'axa'te mayi naponaxaqui'.

Qaq 'eda da 'eetec. ¹⁶Ime, nachi ñi i'otapecna i'o't naua dos ncoñadaxanaqte: aso late'edai icoñadelec naq'en yi na'a'q, qaq

aso qapi'ole icoñadelec yi pe. Nataq'en i'ot ana huaqajñipi.

¹⁷Nachi ñimayi ñano'oto soua ncoñadaxanaqte na piguem da icoñadelec naq'en ana 'alhua ¹⁸yi na'a'q qataq yi pe, da yaqto' sa nhuoiguet na yi'oqchiguiñi na napalaxa. Ime, nachi ila'a ñimayi da ñataqta ñayamaqchiguiñi.

¹⁹Qaq 'eso so ime co'ollaq mashivi' naua cuatro na'axa'te.

²⁰Ime, nachi 'enapeco' ñi i'otapecna:

— Ñaxatoigui qome na 'etaxat 'enauac na ñotta'a't 'etaxat l'ec, qataq nataq'en qome na maño mayi ishit da huañotapeguelec ana 'alhua.

Qaq 'eda da 'eetec. ²¹Nachi ñi i'otapecna i'ot na lta'alpi na nñaq, 'enauac na ñotta'a't shiguiyacpi mayi lañaxataxaqui qataq lañi' na 'etaxat, qataq 'enauac na ñotta'a't mañopi. Qaq co'ollaq ime, nachi ñimayi ila'a da ñayamaqchiguiñi. ²²Nachi ñanem da no'on l'aqtac na shiguiyacpi mayi l'onatac, 'eeta':

— Ñataqta saqalota qome na qai'alqui qataq qanlaxachiichigui ana auaxai; qataq ñataqta saqalota qome na maño ana 'alhua.

²³Qaq 'eso so ime co'ollaq mashivi' naua cinco na'axa'te.

²⁴Nachi 'enapeco' ñi i'otapecna:

— Ñaxajlec qome ana 'alhua 'enauac na ñotta'a't shiguiyacpi: nlopi qataq naua ishi', qataq nan hualectapigui'.

Qaq 'eda da 'eetec. ²⁵Nachi i'ot ñimayi 'enauac ne'ena shiguiyacpi. Qaq co'ollaq ime, nachi ila'a da ñayamaqchiguiñi.

²⁶Ime, nachi ñimayi 'enapeco':

– Nagui so'otaq ca shiñaxaua. 'Eeta'ama qomi' qataq huo'o da 'enec da ilo'ogue na nñaq, maño, shiguiyacpi mayi ishit da nlo, qataq naua ishi', qataq nam hualectapigui'.

²⁷Qaq i'ot ñi i'otapecna so shiñaxaua, i'enaxatchigui da maichi n'onataxac; ñale qataq 'alo soua i'o't.

²⁸Ime, qaq ñanema da no'on l'aqtac, 'eeta':

Ñataqta saqalota qome ca qai'alquiiipi; qanlaxachiitelec ana 'alhua qataq qauloñigue; nataq'en qauloñigue na nñaq qataq na maño qataq 'enauac na shiguiyacpi mayi hualectapigui'.

²⁹Ime, qataq 'enapeco' ñi i'otapecna:

– Hua', nagui qami' sanema 'enauac ana nanguishi ñaxattalec ana 'alhua mayi huo'o ana ala, qataq 'enauac ana qo'ipaq mayi huo'o ana ala. 'Enauac anamayi qolliquiitac. ³⁰Qaq na shiguiyacpi, qataq na hualectapigui' qataq na maño, 'enauac namayi sanem na 'auaqpi da chictac.

Qaq 'eda da 'eetec. ³¹Qaq co'ollaq imat ñimayi 'enauac na l'onatacpi, nachi ila'a da ñataqta ñayamaqchiguiñi. Qaq 'eso so ime co'ollaq mashu ivi' naua seis na'axa'te.

2 ¹Na piguem qataq ana 'alhua, qataq 'enauac na huetalecna mashu imeta. ²Qaq co'ollaq mashu ivi' naua siete na'axa'te, nachi mashu imatta ñimayi na l'onatacpi, nachi nmateec. ³Ime, nachi ñanagui se'eso pa'ateec na'a'q da lchixonataxanaxaqui. Nachi

iÿotauga da ñi'oxonnataxanaxaqui naq'en, cha'ayi se'esona'a'q huetoigui da nmateeguesop 'enuac na l'onatacpi.

⁴Qaq 'eda da n'aqtageuc co'ollaq qai'ottac na piguem qataq ana 'alhua.

**So shiÿaxaua qoÿanalec yi 'alhua
l'enaxat Edén**

Qaq co'ollaq i'ottac ñi qadataxala' na piguem qataq ana 'alhua, ⁵qaq saxanaxa da huo'o aca ñaxat ana qo'ipaq qataq na 'auaqpi, cha'ayi ñi qadataxala' saxanaxa da ÿauo'o ca auot ana 'alhua, qataq saxanaqca ca ishit da do'onataxaalec. ⁶Qaq nachaqnata na shiue mayi chigoqtapoigui ana 'alhua, naquittashiguem naq'en. ⁷Nachi ñi qadataxala' i'oxon so shiÿaxaua, ÿachigoxotaigui ana 'alhua. Ime, nachi iquichichigui nua nmic lauaco, qataq ÿanem da lca'alaxa. Nachi so shiÿaxaua huo'o da lca'alaxa.

⁸Ime, nachi ñi i'otapecna mayi qadataxala' i'ot so nanqa' ana nanguishi, huaigui naq'en yim 'alhua l'enaxat Edén, pa'aigue da nala' lliguishiguem. Ime, nachi ÿanalec so shiÿaxaua mayi l'onatac. ⁹Ime, qaq ñaxajlec naq'en 'enuac ana ÿotta'a't no'on qo'ipaq mayi huo'o ana ala ishit da qanallc. Qaq na laifi som nanqa' ana nanguishi ÿanangui aso qo'ipaq mayi chigaqaigui da nca'alaxa, qataq aso qo'ipaq mayi chigaqaigui da qaÿauatton da no'on qataq qauem.

¹⁰Nachi so 'alhua mayi l'enaxat Edén chigoqchiguña so l'auaxac cuatro naua llico, da ipejlec yim nanqa' ana nanguishi.

¹¹So l'auaxanec se'esoua l'auaxaco l'enaxat Pisón, somayi imata da coleesop yi 'alhua l'enaxat da Havila, yim huaña na oro. ¹²Nam oro mayi huaña yi'iyi 'alhua ÿataqta no'on, nataq'en huaña na no'on qo'ipaq lcha'q, qataq na no'on coma' l'enaxat da ónice. ¹³Qaq so lÿa l'auaxac l'enaxat Gihón, qaq nachiso so imata da coleesop yi 'alhua l'enaxat da Cus. ¹⁴Qataq so lÿa l'auaxac l'enaxat Tigris, som connegue da nala' lliguishiguem yim 'alhua l'enaxat Asiria, qataq so lÿa l'auaxac l'enaxat Eufrates.

¹⁵Qaq ñi qadataxala' co'ollaq mashi ÿanalec so shiÿaxaua yim nanaxanqa' mayi l'enaxat da Edén da do'onataxaalec qataq ilo'ogue, ¹⁶nachi ÿanem da l'aqtac, 'eeta':

— Ishit da qolliqui 'enuac ana ala ana qo'ipaq mayi huaigui na nanaxanqa', ¹⁷chaqadata ada qo'ipaq mayi chigaqaigui da qaÿauatton ca no'on qataq qauem. Sa ishit da qollic ana ala adamayi, cha'ayi qom qollic, qaq ishit da 'adleu.

¹⁸Nachi 'enapeco' ñi qadataxala': Sa ÿaÿamaxa'ni ñi shiÿaxaua da nachi 'etai' 'oonolec. So'ot qome aca nauegaxaua qataq ntaunaxaua.

¹⁹Nachi ñi qadataxala' mashi ime da i'ot 'enuac na shiguiÿacpi qataq na maÿo ana

'alhua, nachi nauegueu'a so shiŷaxaua da ŷauo'o na l'enaxatpi. Nachi na ilonec na shiguiŷacpi somayi, nachina na l'enaxat. ²⁰Nachi so shiŷaxaua ŷauo'o na l'enaxat 'enauac na shiguiŷacpi mayi ishít da nlo, qataq na maŷo qataq naua ishi', qalaxayi qaca namayipi aca nauegaxaua qataq ntaunaxaua mayi iueetac. ²¹Ime, nachi ñi qadataxala' ŷataqta lta'adaic naq'en na l'ochaxa so shiŷaxaua. Qaq co'ollaq ña do'ochita, nachi nqateu'a so 'oonolec lchishit. Ime, qataq ŷi'iguelaxatta't na lapat. ²²Nachi se'eso nchishit i'ot ñi qadataxala' aso 'alo. Ime, qaq nauegueu'a somayi. ²³Qaq co'ollaq ila'a so shiŷaxaua aso 'alo, nachi 'enapeco':

– i'Ada ada maichi ŷapachiyaxaua qataq maichi ipi'inecyaxaua! Adamayi l'enaxat qome 'alo, cha'ayi ñi i'otapecna ŷachigoxotaigui so shiŷaxaua.

²⁴ŷoqo'oyi ca shiŷaxaua ca'ai ca lta'a qataq aca late'e, yaqto' lauodeua aca lhua, nachi caamayi 'eeta'am da 'oonolec shiŷaxaua.

²⁵Nachi so shiŷaxaua qataq aso 'alo soomayi hueutraec, qalaxayi sa ishít da huo'otaq ncoqta'pe.

So shiŷaxaua sa ŷalaxalec ñi i'otapecna

3 ¹Qalaxayi so n'adaxanaq ŷataqta sa nqalaataxaic, napacalec 'enauac na laŷipi

shiguiŷacpi mayi l'onatacpi ñi qadataxala', nachi inato' aso 'alo:
– i'Peta'a 'eesa da ñi i'otapecna sa ishít da qami' ŷashinema da qolliqui ana ala ana qo'ipaq mayi huaigui yi nanqa' ana nanguishi?

²Nachi aso 'alo 'enapeco':

– Seshitaq da sachiguenaq aca camachaqca ala ana qo'ipaq mayi huaigui yi nanqa' ana nanguishi. ³Qaq chaqadata ada qo'ipaq mayi nangui na laiñi yi nanaxanqa', ñi i'otapecna qomi' 'enapegalo da sa ishít da sachiguenaq qataq sa ishít da sepotaqpegueu'a ana ala adamayi. Cha'ayi da shinaqtec de'eda, nachi qadleu.

⁴Qalaxayi so n'adaxanaq nachi 'enapega aso 'alo:

– Sa ishít da 'en. Sa ishít da qaullivi. ⁵Ñi i'otapecna ŷaŷateeta da huo'otaq qami' qolliqui ana ala ada'ada qo'ipaq, nachi huo'o da qaduattonaxanaxaqui da qauauattoñi ca no'on qataq ca qauem, qaq nachi qoñiita'am ñimayi.

6 Nachi aso 'alo
deuennataxan, nachi ila'a da ana
ala aso qo'ipaq ŷataqta 'onaxai.
Nachi huo'o da lyaxa da chic,
qataq nshitaique da ivi' da huo'o
da lauatonaxanaxac. Nachi nqat
aso ala, ime, qaq chic, qataq
ŷanem so lhua. Qaq somayi chic.
7 Huaña, nachi n'ettrec naua
l'ai'te soomayi, nachi ntoue'n,
qaq iloda'a da huetrauec. Qaq
nachi i'o't ana higo laue da
ŷau'o'o l'ola't.

8 Qaq so shiŷaxaua qataq aso
'alo co'ollaq hua'axaida'aguet ñi
qadataxala' da coleetapeguelec so
nanqa' ana nanguishi, quetaigui
so l'at atom so avit, nachi
nqañochohiidesop, tadoigui so
qo'ipaxasat yim nanaxanqa'.

9 Qalaxayi ñi qadataxala'
iŷaxataique so shiŷaxaua, qataq
inattac:

— ¿Huá'ague ca qoueta'ague?

10 So shiŷaxaua nachi ŷasat:

— Sa'aqta'aguet 'am da
'aucoleetapeguelec na nanqa' ana
nanguishi, nachi huo'o da
icolanaxa, cha'ayi sootauec.
ŷoqo'oyi ñaqañochojñi.

11 Nachi ñi i'otapecná inat:

— ¿Négue't ca 'am
da'aqtaxanem da qouetauec?
¿Qollic peta'a ana ala ada
qo'ipaq mayi 'am shinapega da sa
qollic?

12 Nachi so shiŷaxaua ŷasat:

— Ada 'alo mayi aŷim
'ai'anem da ñitaunaxaua, adamayi
aŷim ŷami' aso qo'ipaq ala, qaq
aŷim sachic.

13 Nachi ñi qadataxala' inato'
aso 'alo:

— ¿Négue't ca 'au'ot?

Qaq asomayi 'enapeco':

— So n'adaxanaq aŷim
ŷatenachit, ŷoqo'oyi sachic aso
qo'ipaq ala.

14 Nachi ñi qadataxala'
'enapega so n'adaxanaq:

— Qauem nagui da 'iquiaxac,
souaxat de'eda 'au'ot. ŷoqo'oyi sa
ishit nagui da qoneta'am 'enuac
na laŷi shiguiŷacpi. Nagui nachi
chigoqchiguiña da
'auaualectapigui' qataq qollictac
na 'alhua. 15 Qaq nagui so'otec
'am qataq ada 'alo da qami'
npa'aguenaxa'u, nachi 'en'am ca
'ai'alaqpi qataq ca llalaqpi
adamayi. Ca llalaqpi adamayi
pigui na 'adqaic, qaq 'am
'anaigui ana lli'axa.

16 Qataq 'enapega aso 'alo:

— Ñiquigaxatec nagui da
'unque'ejnaxac qom ivita da
huo'o ca 'ai'alec, qataq ŷataqta
huo'o da 'anqui'ic da 'auco'o.
Qataq imalec da 'advilŷaxac so
'adhua, qataq somayi 'am ilo'ogue.

17 Qataq 'enapega so
shiŷaxaua:

— Souaxat da 'am 'aualaxalec
ada 'adhua, qataq qollic aso ala
ada qo'ipaq mayi shiitega da sa
ishit da qollic, nagui ana 'alhua
hualec da sa ŷaŷamaxañi, souaxat
'am. ŷataqta huo'o da
'unque'ejnaxac da 'au'onataxan,
yaqto' 'auachiguiñi ca qollic
'enuaque naua na'axa'te da
'anachaalataxac. 18 Ana 'alhua
ñaxajlec qome ana ŷotta'a't ŷaxat,

qataq qollictac qome ana ala ana
 qo'ipaq mayi hualec na n'onaxa.
 19 Yataqta 'anchilchaqchiguiñi da
 'au'onataxaatac, yaqto'
 'auachiguiñi ca qollic, chochi
 ivitta'a da 'avi'iguelaxaigui ana
 'alhua mayi 'auachigaqaigui
 co'ollaq 'am qai'oxon, cha'ayi 'am
 'alhua, qaq nam 'alhua
 'apactoigui.

20 So shi'axaua nachi yanagui
 aso lhua da l'enaxat Eva, cha'ayi
 asomayi nachaso aso late'e
 'enauac na shi'axauapi. 21 Ñi
 qadataxala' nachi i'o't soua alogo,
 yachigoxotaiguilo ana l'oc na
 shiguiyacpi, yaqto' so shi'axaua
 qataq aso lhua napoyiñi. 22 Nachi
 'enapeco':

—Nagui da shi'axaua,
 damayi 'eeta'ama qomi', ya'yaten
 da no'on qataq da qauem. Qaq sa
 ya'yamaxañi nataq'en da nqat ana
 ala ada qo'ipaq mayi chigaqaigui
 da achaalataxac, qaq chic, huaña,
 qaq sa ishit da ileu.

23 Yoqo'oyi ñi qadataxala'
 nqateec so shi'axaua da ca'ai
 naq'en yi nanaxanqa' mayi
 huaigui yi 'alhua l'enaxat Edén.
 Nachi i'onataxanaxanec na 'alhua
 mayi chigaqaigui co'olloxochiyi.
 24 Ime, qaq co'ollaq mashi
 nqatreec, nachi yanalguete soua
 lamaxa'shi piguem lashi' na
 pa'a'ya'ague da nala'
 lliguishiguem. Qataq nataq'en
 yanalec so yiilonec 'ettaigui, ima
 da coleetagu, da yaqto' sa ishit
 da huo'o ca ivideu'a aso qo'ipaq
 mayi chigoqtapoigui da
 achaalataxac.

Qom l'aqtaqa

El Antiguo Testamento Corto en Toba

Texto © Sociedades Bíblicas Unidas 1993

Mapas e Ilustraciones © Sociedades Bíblicas Unidas 1976

Asociación Sociedad Bíblica Argentina

Tucumán 352/58 - 1049 Buenos Aires

AT Corto Toba - 163P

ArBs 1993 - 2M

Impreso en Corea